

MEM104 Γλώσσα Προγραμματισμού Ι

Μιχάλης Πλεξουσάκης

6 Οκτωβρίου 2019

Μαθηματικά και Εφαρμοσμένα Μαθηματικά

1. Μεταβλητές
2. Εντολές συνθήκης
3. Συμβολοσειρές
4. Είσοδος δεδομένων από τον χρήστη

Μεταβλητές

Μεταβλητές

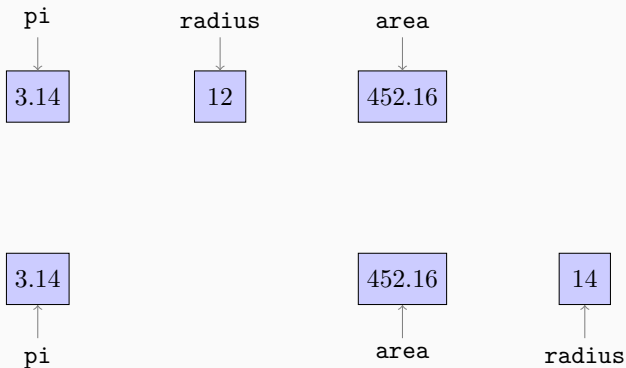
Οι μεταβλητές (*variables*) παρέχουν έναν τρόπο για να συσχετίζουμε ονόματα με αντικείμενα. Ο κώδικας

```
pi = 3.14  
radius = 12  
area = pi * radius**2  
radius = 14
```

συνδέει τα ονόματα **pi** και **area** σε αντικείμενα τύπου **float** και το όνομα **radius** σε ένα αντικείμενο τύπου **int**.

Μετά την εκτέλεση της εντολής **radius = 14** το όνομα **radius** θα επανασυνδεθεί σε ένα διαφορετικό αντικείμενο τύπου **int**.

Μεταβλητές

Αυτή η ανάθεση δεν επιφέρει καμία αλλαγή στην τιμή η οποία συνδέεται η μεταβλητή **area**.

Μεταβλητές

- Στην Python, μια μεταβλητή είναι απλώς ένα όνομα και τίποτα παραπάνω.
- Μια εντολή ανάθεσης τιμής συσχετίζει το όνομα στα αριστερά του συμβόλου = με το αντικείμενο που υποδηλώνεται από την παράσταση στα δεξιά του συμβόλου =
- Ένα αντικείμενο μπορεί να έχει ένα, περισσότερα από ένα, ή κανένα όνομα που συσχετίζεται με αυτό
- Επειδή τα προγράμματα δεν διαβάζονται μόνο από υπολογιστές, είναι σημαντικό να επιλέγουμε κατάλληλα ονόματα μεταβλητών.

Μεταβλητές

Ποιό από τα παρακάτω δύο κομμάτια κώδικα θα επιλέγατε;

```
# Υπολογισμός εμβαδού  
a = 3.14  
b = 11  
c = a*b**2
```

```
# Υπολογισμός εμβαδού  
pi = 3.14  
diam = 11  
area = pi*diam**2
```

Και τα δύο, αν εκτελεστούν, θα κάνουν ακριβώς το ίδιο πράγμα.

Διαβάζοντας τον κώδικα στα αριστερά, δεν αναγνωρίζουμε κάποιο λάθος.

Κοιτάζοντας τον κώδικα στα δεξιά, γρήγορα καταλαβαίνουμε ότι η μεταβλητή **diam** θα έπρεπε να ονομαστεί **radius**, ή να αλλάξουμε τον τύπο υπολογισμού του εμβαδού.

Τα ονόματα μεταβλητών στην Python

- επιτρέπεται να περιέχουν πεζά και κεφαλαία γράμματα, ψηφία και τον χαρακτήρα `_`, αλλά δεν μπορούν να ξεκινούν με ψηφίο
- γίνεται διάκριση μεταξύ πεζών και κεφαλαίων γραμμάτων

Ακόμα, υπάρχει ένας αριθμός δεσμευμένων λέξεων, οι λεγόμενες και λέξεις-κλειδιά με ειδική σημασία για την Python, που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ονόματα μεταβλητών:

```
and, as, assert, break, class, continue, def, del,  
    elif, else, except, exec, finally, for, from,  
global, if, import, in, is, lambda, not, or, pass,  
    print, raise, return, try, with, while, yield
```


Για παράδειγμα, τα παρακάτω μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ονόματα μεταβλητών

```
name, mylist, x1, number_of_players, computeArea,  
      letter, digit, _special,
```

ενώ τα επόμενα δεν μπορούν

```
1name, 2y, class, exec, -num, #number
```

Μεταβλητές

Η ανάθεση τιμής γίνεται με τον τελεστή =. Για παράδειγμα,

```
pi = 3.14159
```

Η Python επιτρέπει τις πολλαπλές αναθέσεις τιμών, όπως

```
x = 2; y = 3 + 12.0/7
```

```
u = v = w = 0
```

οι οποίες συνδέουν το x με το 2 και το y με το 3, και τα u , v , w με το 0. Όλες οι παραστάσεις στη δεξιά πλευρά της ανάθεσης υπολογίζονται πριν από οποιαδήποτε αλλαγή τιμής. Αυτό επιτρέπει, π.χ.,

```
x, y = 2, 3
```

```
x, y = y, x # Nice!
```

για την αντιμετάθεση των συνδέσεων των μεταβλητών x και y .

Εντολές συνθήκης

Εντολές συνθήκης

Τα διακλαδιζόμενα προγράμματα (branching programs) βασίζονται (συνήθως) σε μια εντολή συνθήκης με την παρακάτω δομή:

- έναν έλεγχο, δηλαδή μια παράσταση η οποία δίνει τιμή **True** ή **False**
- ένα τμήμα κώδικα που εκτελείται αν ο έλεγχος δίνει τιμή **True**, και
- ένα τμήμα κώδικα που εκτελείται αν ο έλεγχος δίνει τιμή **False**

Μετά την εκτέλεση μιας εντολής συνθήκης, η εκτέλεση του προγράμματος συνεχίζεται με τον κώδικα που ακολουθεί την εντολή.

Εντολές συνθήκης

Στην Python, μια εντολή συνθήκης έχει τη μορφή

```
if λογική παράσταση:
```

```
    τμήμα κώδικα
```

```
else:
```

```
    τμήμα κώδικα
```

Θα μπορούσαμε, για παράδειγμα, να γράψουμε

```
if x >= 0:
```

```
    absx = x
```

```
else:
```

```
    absx = -x
```

για να υπολογίσουμε την απόλυτη τιμή του αριθμού x .

Εντολές συνθήκης

Για να ελέγξουμε αν ο ακέραιος x είναι άρτιος ή περιττός μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την εντολή συνθήκης

```
if x%2 == 0:  
    print('Άρτιος')  
else:  
    print('Περιττός')
```

Προσοχή: Η παράσταση $x\%2 == 0$ είναι **True** όταν το υπόλοιπο της διαίρεσης του x με το 2 είναι μηδέν, και **False** διαφορετικά.

Μην ξεχνάτε ότι το `==` είναι ο τελεστής σύγκρισης!

Εντολές συνθήκης

Σύνθετες λογικές παραστάσεις μπορούν να σχηματιστούν με τους λογικούς τελεστές **not**, **and** και **or**. Για παράδειγμα, το τμήμα κώδικα παρακάτω υπολογίζει τον μικρότερο των αριθμών **x**, **y** και **z** (βεβαιωθείτε ότι καταλαβαίνετε γιατί):

```
if x < y and x < z:
    print('x is smallest')
elif y < z:
    print('y is smallest')
else:
    print('z is smallest')
```

Η λέξη-κλειδί **elif** στον παραπάνω κώδικα σημαίνει “else if”, (διαφορετικά αν).

Εντολές συνθήκης

Ένας κομψότερος, ίσως, τρόπος υπολογισμού του μικρότερου των αριθμών x , y και z είναι ο ακόλουθος, ο οποίος μπορεί να γενικευθεί σε μεγαλύτερο πλήθος αριθμών:

```
smallest = x

if y < smallest:
    smallest = y
if z < smallest:
    smallest = z

print('smallest number is', smallest)
```

Ένα έτος είναι δίσεκτο αν διαιρείται με το 4 αλλά όχι με το 100, ή αν διαιρείται με το 400:

```
year = 2002
leap = year%4 == 0 and year%100 !=0 or year%400 == 0

if leap:
    print(year, 'is a leap year')
else:
    print(year, 'is not a leap year')
```

Στην Python, οι εσοχές ερμηνεύονται σημασιολογικά. Αυτή είναι μια ιδιομορφία της γλώσσας και χρησιμοποιείται για να απομονώσει τμήματα κώδικα.

Για την εντολή συνθήκης οι εσοχές απομονώνουν το τμήμα κώδικα που εκτελείται όταν η συνθήκη έχει τιμή **True** και το τμήμα κώδικα που εκτελείται όταν η συνθήκη έχει τιμή **False**.

Ακόμα, οι λογικές παραστάσεις και η λέξη κλειδί **else** ακολουθούνται από άνω και κάτω τελεία.

Εντολές συνθήκης

Οι εντολές συνθήκης μπορεί να είναι φωλιασμένες (nested), όπως, για παράδειγμα, στο τμήμα κώδικα

```
if x % 2 == 0:
    if x % 3 == 0:
        print('Divisible by 2 and 3')
    else:
        print('Divisible only by 2')
elif x % 3 == 0:
    print('Divisible only by 3')
else:
    print('Not divisible by 2 or 3')
```

που ελέγχει τη διαιρετότητα του x με το 2 και το 3.

Εντολές συνθήκης

Η Python παρέχει μεθόδους για τον υπολογισμό του ελαχίστου/μεγίστου οποιουδήποτε πλήθους αριθμών:

```
>>> min(3, -2, 8)
```

```
-2
```

```
>>> x = 3; y = -8; z = 4; w = 1
```

```
>>> min(x, y, z, w)
```

```
-8
```

```
>>> max(3.1, 4.15)
```

```
4.15
```

αλλά και για την απόλυτη τιμή

```
>>> abs(-3.14)
```

```
3.14
```

```
>>> abs(4)
```

```
4
```

Συμβολοσειρές

Συμβολοσειρές

Για την αναπαράσταση χαρακτήρων η Python χρησιμοποιεί αντικείμενα τύπου **str** (string). Οι τιμές αντικειμένων τύπου **str** γράφονται είτε με απλά είτε με διπλά εισαγωγικά, όπως

```
'xyz', "name", 'Peter Parker', '123'
```

Η συνένωση δύο συμβολοσειρών επιτυγχάνεται με τον τελεστή **+**, για παράδειγμα,

```
>>> a = 'MEM'; type(a)
<class 'str'>
>>> b = '104'
>>> c = 'Programming I'
>>> a + b + ' ' + c
'MEM104 Programming I'
```

Συμβολοσειρές

ενώ με τον τελεστή `*` επιτυγχάνουμε παραγωγή αντιγράφων, με την έννοια

```
>>> 2*'ma'
```

```
'mama'
```

```
>>> 10*'-'
```

```
'-----'
```

```
>>> 'x'*3
```

```
'xxx'
```

```
>>> 2*'2'
```

```
'22'
```

```
>>> '2'*'2'
```

```
Traceback (most recent call last):
```

```
  File "<stdin>", line 1, in <module>
```

```
TypeError: can't multiply sequence by non-int of type 'str'
```


Συμβολοσειρές

Οι συμβολοσειρές είναι ένας από τους πολλούς τύπους ακολουθιών (sequences) της Python για τις οποίες παρέχονται οι παρακάτω λειτουργίες:

Το μήκος μιας συμβολοσειράς μπορεί να βρεθεί με τη χρήση της συνάρτησης `len`

```
>>> len('abc')
3
>>> s = 'Maria'
>>> len(s)
5
```

Προσπέλαση με αριθμοδείκτη (indexing): για την εξαγωγή μεμονωμένων χαρακτήρων από μια συμβολοσειρά. Στην Python αρίθμηση των χαρακτήρων μιας συμβολοσειράς ξεκινάει από το μηδέν.

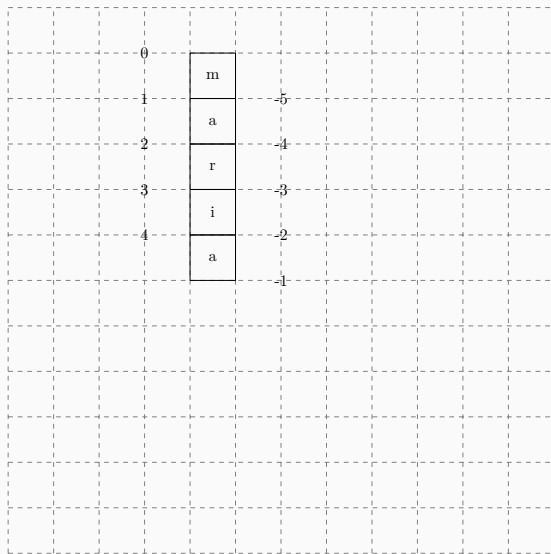
Συμβολοσειρές

```
>>> s = 'Maria'
>>> s[0]
'M'
>>> s[4]
'a'
>>> s[5]
Traceback (most recent call last):
  File "<stdin>", line 1, in <module>
IndexError: string index out of range
>>> 'abc'[1]
'b'
```

Με χρήση αρνητικών αριθμών μπορούμε να δεικτοδοτήσουμε μια συμβολοσειρά από το τέλος της:

```
>>> 'abc'[-1]
'c'
```

Συμβολοσειρές

Συμβολοσειρές

Ο τεμαχισμός (slicing) χρησιμοποιείται για την εξαγωγή υπο-συμβολοσειρών (substrings) οποιουδήποτε μήκους:

Αν s είναι μια συμβολοσειρά, η παράσταση $s[i:j]$ υποδηλώνει μια υπο-συμβολοσειρά του s που ξεκινά στον δείκτη θέσης i και τελειώνει στον δείκτη θέσης $j-1$.

```
>>> s = 'interdisciplinary'
>>> s[0:5]
'inter'
>>> s[5:9]
'disc'
>>> s[-6:-2]
'lina'
>>> s[2:-3]
'terdisciplin'
```

Αν παραλειφθεί η τιμή πριν την άνω και κάτω τελεία αυτή νοείται ως μηδέν. Αν παραλειφθεί η τιμή μετά την άνω και κάτω τελεία αυτή νοείται ως το μήκος της συμβολοσειράς. Έτσι,

```
>>> s = 'Maria'
>>> s[:2]
'Ma'
>>> s[1:]
'aria'
>>> s[:]
'Maria'
```

Στην πραγματικότητα ο τεμαχισμός συμβολοσειρών είναι πολύ πιο ευέλικτος. Μπορούμε να γράψουμε

`s[start:end:step]`

για να αναφερθούμε στις θέσεις μεταξύ `start` και `end-1` με βήμα `step` της συμβολοσειράς `s`.

Για παράδειγμα,

```
>>> s = 'RedHotChiliPeppers'
>>> s[0:10:2] # or s[:10:2]
'RdoCi'
```

Επίσης,

```
>>> s = 'RedHotChiliPeppers'  
>>> s[::2]  
'RdoCiiepr'  
>>> s[::-1]  
'sreppEilihCtoHdeR'  
>>> s[:]  
'RedHotChiliPeppers'  
>>> s[-1:-8:-1]  
'sreppE'
```

Κάποιοι χαρακτήρες στην Python τυπώνονται χρησιμοποιώντας ως πρόθεμα την ανάποδη κάθετο. Για παράδειγμα:

```
>>> print('John said: \"I like Python!\"')
John said: "I like Python!"
>>> print('Tell John to:\n1. Come by at 10.\n2. Bring pizza.')
Tell John to:
1. Come by at 10.
2. Bring pizza.
```

Οι χαρακτήρες αυτοί ονομάζονται *χαρακτήρες διαφυγής*. Μερικοί ακόμα είναι οι `'\t'` (χαρακτήρας `tab` ή στηλοθέτης), ο χαρακτήρας `'\n'` για την εκτύπωση της ανάποδης καθέτου, και τα προθέματα `'\o'` και `'\x'` για την αναπαράσταση χαρακτήρων στο οκταδικό ή δεκαεξαδικό σύστημα.

Είσοδος δεδομένων από τον χρήστη

Είσοδος δεδομένων

Η λήψη δεδομένων στην Python επιτυγχάνεται με τη συνάρτηση **input**.

Η συνάρτηση **input** δέχεται ως όρισμα μια συμβολοσειρά την οποία εμφανίζει ως προτρεπτικό και περιμένει από τον χρήστη να πληκτρολογήσει κάτι και να πατήσει το πλήκτρο Enter. Ότι πληκτρολογήσει ο χρήστης επιστρέφεται ως συμβολοσειρά:

```
>>> name = input('What is your name? ')
What is your name? John
>>> n = input('Type in an integer: ')
Type in an integer: 3
>>> type(n)
<class 'str'>
>>> 2*n
'33'
```

Είσοδος δεδομένων

Μπορούμε να μετατρέψουμε τη συμβολοσειρά `n` σε αντικείμενο τύπου `int` χρησιμοποιώντας τη συνάρτηση `int()`:

```
>>> int(n)
3
>>> 4*int(n)
12
```

Όμοια, μπορούμε να μετατρέψουμε συμβολοσειρές σε αριθμούς κινητής υποδιαστολής `float` με χρήση της συνάρτησης `float()`:

```
>>> pi = '3.14'
>>> type('pi')
<class 'str'>
>>> 3*float(pi)
9.42
```